

Hudiksvalls kommun

larande.kultur@hudiksvall.se

Rektorn vid Ede skola

Ingela.kack-brolund@hudiksvall.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Ede skola
i Hudiksvalls kommun

Tillsyn i Ede skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Hudiksvalls kommun under våren 2014.

Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Ede skola besöktes av Skolinspektionen den 12 och 13 mars 2014.

Fakta om skolenheten

Ede skola är en kommunal skola i Delsbo tillhörande Hudiksvalls kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1-9 samt fritidshem. Skolan har vid tillsynstillfället 410 elever varav 40 elever är inskrivna i förskoleklassen och 121 elever är inskrivna i fritidshemmet. Verksamheten i skolan är organiserad i fyra arbetslag, förskoleklass och fritidshem, årskurs 1-3, årskurs 4-6 samt årskurs 7-9. Respektive arbetslag leds av en arbetslagsledare som tillsammans med rektor utgör skolans ledningsgrupp.

Fritidshemmet granskas inte i denna tillsyn utan kommunens ansvarstagande för fritidshemmen redovisas i ett separat beslut.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i årskurs 3 läsåret 2012/2013 nådde 91 procent av samtliga elever kravnivån på samtliga delprov i matematik och svenska. Motsvarande resultat i riket samma år är för matematik 68 procent och för svenska 78 procent.

Enligt skolans egen statistik uppnådde 100 procent av eleverna kunskapskraven i svenska och 96 procent av eleverna kunskapskraven i matematik vid läsårets slut 2013. I de naturorienterade och de samhällsorienterade ämnena nådde 100 procent av eleverna kunskapskraven vid läsåret slut.

Årskurs 6

Skolverkets statistik visar att andelen elever som nått minst betyget E i årskurs 6 år läsåret 2012/2013 var 100 procent i sex ämnen. I övriga fem ämnen hade nästintill 100 procent nått minst betyget E. I samtliga ämnen var andelen elever i skolan som nått minst betyget E högre än eller i paritet med genomsnittet i riket.

Den genomsnittliga betygspoängen för respektive ämne var högst i ämnet bild (14,8). Den genomsnittliga betygspoängen var lägst i teknik (11,2). I två tredjedelar av ämnena var betygspoängen för skolans elever lägre än genomsnittet i riket. I samtliga ämnen förutom idrott och hälsa samt teknik når flickorna högre betygspoäng än pojkarna.

Årskurs 9

Enligt nationell statistik uppnådde 92 procent av eleverna i årskurs 9 kunskapskraven i samtliga ämnen läsåret 2012/2013. Motsvarande resultat för riket uppgick till 77 procent. Elevernas genomsnittliga meritvärde samma läsår var 226 poäng. Motsvarande resultat för riket var 213 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet har varierat under de senaste fem åren och som lägst varit 178 poäng läsåret 2009/2010 och som högst 226 poäng år läsåret 2012/2013.

Skillnaden mellan pojkars och flickors resultat gällande genomsnittligt meritvärde uppgår till 37 poäng läsåret 2012/2013. Värdet har varierat mellan 33 poäng läsåret 2009/2010 och upp till 45 poäng läsåret 2011/2012. När det gäller andelen elever som nått målen i alla ämnen har skillnaden mellan pojkar och flickor varierat kraftigt. Enligt SIRIS nådde 96 procent av flickorna målen i samtliga ämnen läsåret 2011/2012 jämfört med 66 procent av pojkarna. Läsåret 2012/2013 nådde 92 procent av både flickorna och pojkarna målen i alla ämnen.

Andelen elever behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram läsåret 2012/2013 är nästintill 100 procent. Motsvarande resultat för riket är 88 procent. Andelen behöriga elever till högskoleförberedande program var 92 procent att jämföra med 87 procent för riket.

Helhetsbedömning

Nationell statistik visar att mer än nio av tio elever lämnade Ede skola med fullständiga betyg läsåret 2012/2013. Skolinspektionens granskning visar vidare att elevernas genomsnittliga meritvärde förbättrats de senaste fyra åren och uppgick till 226 meritvärdespoäng läsåret 2012/2013. Pojkarna når markant lägre resultat än flickorna. Nästintill samtliga elever är behöriga till nationella yrkesprogram och mer än nio av tio elever är behöriga till nationella högskoleförberedande program i gymnasieskolan. När det gäller resultat i de lägre skolåren visar den nationella statistiken att eleverna i årskurs 6 i hög grad når kunskapskraven i de olika ämnena. Enligt skolans egen bedömning för läsåret 2012/2013 nådde samtliga elever kunskapskraven för årskurs 3 i matematik, svenska, naturorienterande ämnen samt samhällsorienterande ämnen.

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns brister i flera klasser i de senare skolåren när det gäller elevernas studiero. Enligt eleverna handlar det ofta om ett fåtal elever i klasserna som stör samt att sena ankomster eller att elever går in och ut från lektioner är vanliga störningsmoment. Skolan måste vidta ytterligare åtgärder eftersom de åtgärder skolan hittills vidtagit inte lett till önskat resultat. Skolans plan mot kränkande behandling behöver utvecklas för att uppfylla författningarnas krav. Skolans insatser för att förebygga och förhindra kränkningar ska framgå av planen.

Tillsynen visar att lärarna medvetet arbetar för att klargöra vilka mål utbildningen har och vilka krav skolan ställer vilket är en förutsättning för att eleverna ska kunna ha inflytande över sin utbildning. Trots detta behöver arbetet med att ge eleverna möjligheter till inflytande över undervisningen vidareutvecklas på skolan. Lärarnas samarbete och samverkan över ämnes- och klassgränser behöver också utvecklas för att ge eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang. Undervisningen måste i högre grad anpassas till den enskilde eleven så att även de elever som lätt når kunskapskraven ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Skolan har ett kontinuerligt och systematiskt kvalitetsarbete som i vissa avseenden behöver vidareutvecklas. Till exempel behöver analyserna av möjliga orsaker till de markanta skillnaderna mellan provbetyg från de nationella ämnesproven och slutbetygen i årskurs 9 fördjupas liksom orsakerna till skillnaderna mellan flickor och pojkars resultat. Viktigt är att analyserna sedan ligger till grund för beslut om prioriteringar av utvecklingsinsatser på skolan.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hudiksvalls kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 september 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

- Se till att undervisningen samordnas i olika ämnesområden så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.
- Se till att stärka elevernas vilja att lära och ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Samverkan mellan lärarna

I läroplanen anges att lärarna ska samverka med andra lärare för att nå utbildningsmålen. Läroplanen anger också att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen samordnas i olika ämnesområden så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. I Skolverkets allmänna råd

om planering och genomförande av undervisning (SKOLFS 2011:149) anges att rektorn bör utveckla former för samverkan och kunskapsutbyte mellan lärarna.

Av intervjuer med lärare och skolledning framgår att undervisningen, särskilt i de senare skolåren, i begränsad omfattning samordnas i olika ämnesområden för att ge eleverna möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Det finns enligt lärarna varken forum eller avsatt tid för att gemensamt planera och samordna undervisningen till större ämnesområden. Även lärare i de tidigare skolåren uttrycker att samarbetet mellan lärarna och samordning av undervisning behöver utvecklas för att erbjuda eleverna "en helhet" och att detta varit ett utvecklingsområde under flera år. Eleverna uppger att undervisningen i hög grad är ämnesbunden och eleverna har svårt att ge exempel på tillfällen när olika ämnen samordnats till ett större ämnesområde.

Stärka elevernas lust att lära, stimulans och ledning

Skollagen betonar att hänsyn ska tas till barns och elevers olika behov. Enligt skollagen ska elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Även av läroplanen framgår att undervisningen ska utgå från elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Det framgår också att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättning och behov och att lärarna har ett utpekat ansvar för att hänsyn tas till den enskilda individens förutsättningar. Av läroplanen framgår även att lärarna ska stärka elevernas vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan.

Vid intervjuer med lärare och elever framkommer att det varierar mellan lärare i vilken mån de elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Eleverna ger en bild av att anpassningen av svårighetsgrad oftare riktar sig till elever som behöver mer tid eller stöd än till elever som lätt når kunskapskraven. Det är enligt eleverna vanligt att elever som lätt når kunskapskraven inte får extra uppgifter som är utmanande utan istället får dessa elever fler uppgifter men med samma svårighetsgrad för att "vänta in de andra". Eleverna uttrycker även att undervisningen inte är tillräckligt stimulerande och inte väcker deras lust att lära mer. Ovanstående bekräftas även av Skolinspektionens enkät inför tillsynsbesöket där närmare hälften av eleverna i årskurs nio svarar "stämmer ganska dåligt" på påståendena "skolarbetet är roligt" och "skolarbetet stimulerar mig att lära mig mer". Lärarna beskriver i intervjuerna att de lägger mycket tid på att alla elever i de tidigare skolåren ska nå minst de kunskapskrav som ska uppnås liksom minst betyget E i de senare skolåren. Skolan har också haft detta som ett av sina uttalade och prioriterade mål. Konsekvensen kan enligt lärarna ha blivit att förväntningarna varit för lågt ställda och att skolan därför framgent behöver ställa högre krav på eleverna och jobba med att

motivera eleverna genom att bland annat erbjuda en mer stimulerande undervisning. Rektor bekräftar att detta är ett utvecklingsområde och menar att en av skolans utmaningar är att skapa motivation och lust att lära hos eleverna liksom att ge de elever som lätt når kunskapskraven utmaningar för att nå längre i sin kunskapsutveckling. Rektor menar också att ett förbättrat samarbete och samverkan med elevernas vårdnadshavare är av stor betydelse för att detta arbete ska bli framgångsrikt.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att det finns brister när det gäller skolans arbete med undervisning och lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att åtgärda bristerna

Författning

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 § skollagen, Lgr 11 1 En likvärdig utbildning, 2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper 2.8 Rektorns ansvar

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

- Ge eleverna ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.
- Organisera skolans forum för samråd så att eleverna ges möjlighet till inflytande.

Motivering

Reellt inflytande

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 674) anges att eleverna har rätt till inflytande över undervisningen, skolmiljön och verksamheten i övrigt. Kravet på att eleverna ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen innebär att det inte är tillräckligt att eleverna ges möjlighet att ta del i detta arbete utan det krävs ett mer aktivt arbete från skolans sida.

Eleverna menar att även om lärarna arbetar med att klargöra mål och kunskapskrav så är det lärarna som bestämmer undervisningens innehåll och arbetsformer i de flesta ämnen. När det gäller redovisningsformer och datum för prov finns ett visst inflytande enligt eleverna i senare skolåren. Skolinspektionens enkätundersökning bekräftar det som framkommer vid elevintervjuerna. Där svarar närmare var fjärde elev i årskurs 9 "stämmer ganska dåligt" på påståendena "vi elever har inflytande över undervisningens innehåll" och "på lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter". Lärarna bekräftar elevernas bild av att deras möjlighet till inflytande är begränsat. De beskriver att det är lättare att involvera eleverna när det gäller val av redovisningsformer och examinationssätt än när det gäller undervisningens innehåll. Lärarna uttrycker också att det i oroliga grupper är svårare att ta med eleverna i planeringsprocessen. Intervjuer med lärarna visar emellertid att eleverna i de tidigare skolåren har något mer inflytande än eleverna i de senare skolåren. Lärarna i de tidigare skolåren menar att de exempelvis kan introducera nya arbetsområden genom att utgå från elevernas erfarenheter och intressen och att det är lättare i de tidigare skolåren att fånga upp det som händer i stunden. Anpassningen av elevernas inflytande efter deras ålder och mognad har enligt lärarna dock inte diskuterats i arbetslagen och inte heller utifrån ett skolövergripande perspektiv. Rektor bekräftar att skolan behöver utveckla arbetet med att ge eleverna ett reellt inflytande över utbildningen.

Forum för samråd

Vid skolenheten ska det, enligt skollagen, finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för eleverna. Rektorn ansvarar för att det finns forum för samråd.

Vad det gäller det mer formella inflytandet har skolan valt att organisera det i form av klassråd och elevråd. Flera elever uppger i intervjuer att klassråd hålls sporadiskt och utan kontinuitet i flera klasser. Elevrådets sammanträden är inte schemalagda utan sammankallas vid behov. De frågor som berörs är av mer praktisk karaktär som ex cafeterian och skolgården, medan frågor som berör undervisningen förekommer mycket sällan. Lärarna beskriver att mentorstiden även ska innefatta klassråd. Enligt lärarna används största delen av mentorstiden till information till eleverna om vad som ska hända liksom påminnelser om inlämningsuppgifter och läxor. Lärarna medger att tiden alltför oregelbundet används till klassråd. Rektorn är medveten om att det mer formella inflytandet i form av klassråd och elevråd inte fullt ut fungerar som det är tänkt. Både klassråd och elevråd behöver sammanträda regelbundet och frågor som berör undervisningen behöver också enligt rektorn lyftas i de båda råden.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att eleverna vid Ede skola inte ges möjligheter till ett reellt inflytande över utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

4 kap. 9 och 13 §§ skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

- Se till att rektorn och lärare vidtar åtgärder för att tillförsäkra eleverna studiero.
- Upprätta en plan mot kränkande behandling för skolan som innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever och vilka av dessa som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året.
- Se till förankra skolans rutiner så att beslut om disciplinära åtgärder dokumenteras i enlighet med författningarnas krav.

Motivering

Studiero

Enligt skollagen ska utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Rektor och lärare får även vidta de omedelbara åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende.

Tillsynen visar att det finns brister gällande studieron på skolan. Särskilt i de senare skolåren uttrycker eleverna att det finns lektioner där det nästan aldrig råder arbetsro utan att det ständigt är oroligt och stökigt. Sena ankomster eller att elever går in och ut från lektioner är vanliga störningsmoment. Enligt eleverna handlar det ofta om ett fåtal elever i klasserna som stör. Av intervjuer med eleverna framkommer också att många elever inte bryr sig om skolans ordningsregler samtidigt som eleverna menar att de vuxna inte heller i tillräcklig omfattning ser till att eleverna följer dem utan mer eller mindre har "gett upp". En av konsekvenserna blir enligt eleverna bristande studiero. Bristerna bekräftas också av Skolinspektionens enkät inför tillsynen. 43 procent av ele-

verna i åk 9 svarar "stämmer ganska dåligt" på påståendet "mina lärare ser till att det är studiero på lektionerna" och mer än var fjärde elev svarar på samma sätt när det gäller påståendet "jag har studiero på lektionerna". Skolans lärare, elevhälsans representanter och rektorn bekräftar bilden av att arbetsron brister i vissa klasser. Lärarna bekräftar också elevernas beskrivning av att det inte finns ett gemensamt förhållningssätt när det gäller skolans ordningsregler. Lärarna beskriver att upprätthålla ordning i klassrummet är ett ständigt pågående arbete som till stor del handlar om att skapa ett gott samarbetsklimat präglat av ett respektfullt förhållningssätt mellan lärare och elev. Lärarnas upplevelse är att det är svårt att nå fram till och samarbeta med alla elever. Rektorn bekräftar att arbetsron inte är tillfredsställande i alla klasser och att särskilt i de senare skolåren har arbetslagen mött svåra utmaningar när det gäller att skapa lugn och arbetsro. Rektorn beskriver en problematisk situation utanför skolan under elevernas fritid som också får konsekvenser i form av oro som följer med in skolan. Även våld och hot har förekommit. Skolan har enligt rektorn vidtagit olika åtgärder vilket gjort att situationen ibland har blivit bättre likaväl som åtgärderna ibland inte gett resultat. Exempel på vidtagna åtgärder är enligt rektorn extra resurser, särskilt stöd till enskilda elever, överlämningskonferenser samt diskussioner kring vikten av ett gemensamt förhållningssätt.

Plan mot kränkande behandling

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Vid Ede skola finns en handlingsplan för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling som kallas "Plan mot diskriminering och kränkande behandling i skolan". Planen gäller Ede skola och fritidshem. Planen beskriver bland annat skolans främjande och förebyggande arbete liksom rutiner för akuta insatser. Skolan har också med hjälp av olika enkäter och kontinuerliga samtal med eleverna gjort en kartläggning. Däremot framgår inte av planen vilka åtgärder skolan, utifrån den aktuella kartläggningen avser att påbörja och genomföra under året.

Disciplinära åtgärder

I skollagen anges att rektorn eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Enligt skollagen får det beslutas om utvisning, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid en annan skolenhet, avstängning och omhändertagande av föremål. En sådan åtgärd ska dokumenteras skriftligt av den som genomför åtgärden.

Av intervju med lärarna framkommer att skolan saknar rutiner för att dokumentera beslut om disciplinära åtgärder. Att visa ut en elev för återstoden av en lektion är exempel på en sådan åtgärd som enligt lärarna inte dokumenterats på skolan. Rektor uppger å sin sida att skolan har rutiner för att dokumentera disciplinära åtgärder men att dessa utifrån lärarnas utsagor behöver förtydligas.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att det finns brister när det gäller skolans arbete med trygghet och studiero. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

5 kap. 3, 6 och 24 §§ skollagen, 6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

- Se till att rektorn fattar beslut om åtgärdsprogram för placering i särskild undervisningsgrupp där det anges vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Se till att rektor fattar beslut om anpassad studiegång enligt författningarnas krav.

Motivering

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Enligt skollagen får ett beslut om åtgärdsprogram innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i särskild undervisningsgrupp om det finns särskilda skäl. Om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får

avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång) även göras. Enligt skollagen ansvarar rektorn för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. Rektorns beslut om särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp samt beslut om anpassad studiegång får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Av intervju med rektorn och granskning av dokument framkommer att skolan har elever som är placerade i särskild undervisningsgrupp vid andra skolor. För en elev framgår av protokoll från en elevvårdskonferens att rektorn fattat beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. För en annan elev finns enligt rektor ett beslut om placering i särskild undervisningsgrupp som fattats av elevens tidigare rektor. För båda eleverna saknas åtgärdsprogram vilket innebär att det inte går att utläsa vilka behov eleverna har och att elevernas behov bäst tillgodoses genom placering i särskild undervisningsgrupp. För en elev har rektor fattat beslut om anpassad studiegång. Av beslutet framgår inte vad beslutet innebär för elevens fortsatta studiegång.

Skolinspektionen vill i sammanhanget framhäva att ett beslut att placera en elev i en särskild undervisningsgrupp är en ingripande åtgärd som bara får vidtas när andra mindre ingripande åtgärder prövats. Ett beslut om särskild undervisningsgrupp måste föregås av ett konstaterat behov av särskilt stöd som bara kan tillgodoses inom ramen för en särskild undervisningsgrupp.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att det finns brister inom skolans arbete med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 9 och 11-12 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

- Se till att lärarna är väl förtrogna med regelverket som gäller för betygssättning och att de ges stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.
- Se till att de skriftliga bedömningar av elevernas kunskapsutveckling som ges i grundskolan när ett icke godkänt betyg satts i ett avslutat ämne uppfyller skollagens krav.

Motivering

Betygsättning

Rektorn har i skollagen ett utpekat ansvar för att betyg sätts i enlighet med de föreskrifter som gäller för betygssättning. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s 667) är syftet med bestämmelsen att särskilt markera rektorns ansvar för en rättvis och likvärdig betygssättning. Det innebär att rektorn måste se till att lärarna är förtroga med regelverket och att de ges stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

Den samlade bilden utifrån intervjuer med lärare och elever visar att Ede skola behöver vidareutveckla sin samverkan kring bedömning och betygssättning så att skolans lärare får stöd när det gäller att sätta likvärdiga betyg. Eleverna beskriver exempelvis att i något ämne har alla elever i en årskurs fått betyget E på grund av att undervisningen enligt läraren låg på den nivån. Eleverna uppger att i ett par andra ämnen har alla elever oavsett prestation antingen fått betyget E eller betyget D och att ingen elev bedömts nått kunskapskraven för ett högre betyg. Detta bekräftas också vid granskning av skolans betygskatalog. Elever beskriver vidare i intervjuer att de har lärare som uttryckt att de inte gärna sätter de högsta betygen i årskurs 6 av rädsla för att eleverna slutar att anstränga sig och att de då måste sänka betyget. Lärarna beskriver att de i respektive arbetslag och ämnesgrupper inte diskuterat och analyserat betygssättning utifrån ett rättvise- och likvärdighetsperspektiv. Även rektorn lyfter fram betyg och bedömning som ett område som skolan behöver arbeta vidare med för att uppnå likvärdighet vid bedömning. Arbetet ska enligt rektorn även tydligare kopplas till skolans systematiska kvalitetsarbete. Rektorn framhåller även att det finns ett pågående arbete med betyg- och bedömningsfrågor bland annat inom mattelyftet.

Skriftliga bedömningar

Enligt skollagen ska det i de fall där ett icke godkänt betyg satts i ett avslutat ämne i grundskolan ges en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling.

Enligt Skolinspektionen är syftet med en skriftlig bedömning att synliggöra vilka kunskaper eleven tillägnat sig i de fall eleven inte når upp till kunskapskraven för betyget E i ämnet. Elever har i allmänhet under sina år i grundskolan tillägnat sig vissa kunskaper i förhållande till kunskapskraven i ämnena. Bedömningen bör därför i varje ämne innehålla dels en redogörelse för vilka delar av kunskapskravet eleven uppnått, dels en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i förhållande till de delar av kunskapskravet som eleven inte nått.

Tillsynen visar att det inte alltid av de skriftliga bedömningarna tydligt framgår vilka delar av kunskapskraven i ett ämne som eleven uppnått. I ett par skriftliga bedömningar som Skolinspektionen tagit del av återfinns beskrivningar som "kan uttrycka sig till viss del muntligt i engelska", eller "när målen i årskurs 5, men har ännu inte nått några mål fullt ut för årskurs 9".

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att det finns brister inom skolans arbete med betyg och bedömning. Skolan uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 14 §, 10 kap. 22 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att dokumentationen av skolans olika resultat ligger till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Systematiskt och kontinuerligt innebär att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräckligt för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Skolinspektionen har tagit del av skolans dokumenterade och systematiska kvalitetsarbete. Skolans kvalitetsredovisning följer en gemensam mall för Hudiksvalls kommun. Av kvalitetsredovisningen framgår de kunskapsresultat som eleverna uppnått. Däremot saknas kring vissa kunskapsresultat en mer omfattande analys och vilka åtgärder som skolan tänker vidta utifrån en analys. Detta gäller exempelvis den markanta avvikelser mellan resultat på de nationella ämnesproven och slutbetyg i år 9, skillnaden mellan pojkars och flickors resultat liksom skillnader i resultat mellan olika ämnen i årskurs 6. Lärarna beskriver att de får ta del av skolövergripande resultat för årskurserna 3, 6 och 9. Resultaten ska därefter diskuteras och analyseras i respektive arbetslag. I vissa fall leder enligt lärarna diskussionerna och analyserna till att beslut om konkreta åtgärder fattas, exempelvis utökade läsprojekt. Lärarna bekräftar emellertid att skolan behöver göra mer omfattande analyser av skolans kunskapsresultat för att utifrån analyserna kunna fatta beslut om prioriterade utvecklingsinsatser. Rektorn beskriver i intervju att skolans systematiska kvalitetsarbete omfattar att skolans lärare i olika konstellationer diskuterar och analyserar tillgängliga resultat. Rektorn beskriver vidare att även andra delar av skolans verksamhet följs upp i det systematiska kvalitetsarbetet till exempel värdegrundsarbetet och elevernas trygghet och studiero. Samtidigt uppger rektorn i intervjun att skolans analyser av tillgängliga kunskapsresultat, exempelvis den över tid stora diskrepansen mellan provbetyg från nationella ämnesprov och slutbetyg i årskurs nio, liksom skillnaden mellan pojkars och flickors resultat behöver bli mer omfattande för att kunna vidta konkreta åtgärder som leder till ökad måluppfyllelse.

Skolinspektionen kan konstatera att bristerna när det gäller analys av skolövergripande resultat innebär att skolan inte har tillräckliga underlag för att kunna besluta om åtgärder för förbättringar, för att ytterst kunna höja elevernas kunskapsresultat.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs åtgärda bristerna.

Författning

4 kap. 4–5 §§ skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Sigbritt Gålnander
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.